

## **Forvaltningens evaluering af strategisamtaler med landbruget - 2016**

Der er henover efteråret 2016 gennemført et strategisamtaler med 10 udvalgte landmænd i Varde Kommune.

De 10 deltagende landmænd blev udvalgt af Sagro, som også har haft den indledende kontakt med landmændene. Sagro oplyser at de fleste landmænd sagde ja til forløbet, dog havde enkelte ikke planer om vækst og takkede nej til en strategisamtale.

Forvaltningen planlagde strategisamtalerne i samarbejde med Sagro.

Strategisamtalerne har haft vækst som fokus og det er også med vækst i mente, at de deltagende landmænd er udvalgt. Dialogen har haft et andet fundament end det, den sædvanlige dialog imellem landbruget og forvaltningen har. Forvaltningen har oplevet at strategisamtalerne har givet både landmænd og sagsbehandlere et rum til åbenhed og tillid.

De 10 strategisamtaler har alle haft forskelligt omdrejningspunkt. Ca. halvdelen af de deltagende landmænd havde reelt vækst på en større skala i tankerne. Den anden halvdel af landmændene havde ikke store vækstplaner. Ved alle 10 strategisamtaler blev landmændenes planer både på den korte bane (2-5 år) og på den lange bane (5-10 år) drøftet.

I dialogen med de landmænd der reelt havde vækstplaner, har forvaltningen fået mulighed for at få indsigt i netop deres planer. Landmændene har haft forskellige tanker men særligt har emnerne om nye store staldanlæg samt biogasanlæg været på bordet. Strategisamtalerne har givet forvaltningen mulighed for at indgå tidlige i dialog med landmændene. Det har gjort at forvaltningen kan være med til at guide landmændene, så projekterne er blevet mest hensigtsmæssige i forhold til f.eks. kommuneplanen og i forhold til lokal natur.

Generelt for alle 10 strategisamtaler, har det været en mulighed for at skabe et rum, hvor mange forhold omkring de enkelte bedrifter er blevet vendt. Forvaltningen har haft mulighed for at indgå i en dialog, hvor landmændene har udvist tillid til forvaltningen og hvor landmændene har turde fortælle om drømme og planer og hvor samtalerne er kommet vidt omkring (ændring af veje, nye veje, stalddørssalg, arbejdskraft, nye stalde, biogasanlæg mm.)

### **Mange forvaltningsområder**

Flere forskellige forvaltningsområder har været involveret i strategiforløbene. En del sager har været til vurdering i Naturcenteret, hvor det har været nødvendigt at vurdere på § 3 områder. Planafdelingen har haft sagerne om biogasanlæg til vurdering. Vej og Park har været involveret i projekter vedr. omlægning- samt etablering af nye veje. Jobcenterets virksomhedsservice har både ved det fælles opstarts- og afsluttende møde med landmændene orienteret om mulighederne for at få borger i job og praktik på landbrugene.

Alle forvaltningsområder har haft et godt udbytte af muligheden for at drøfte muligheder og strategier, i mens projekterne stadig var i deres spæde start. Landmændenes tanker er blevet finpudset og det har været muligt for forvaltningen at bidrage med viden og information inden landmændene har brugt anseelige summer på konsulentbistand mm. Forvaltningens oplevelse er, at en strategisamtale med et landbrug er tidsbesparende på den lange bane, både for forvaltningen og for landmanden.

## **Ressourcer**

Forvaltningens ressourceforbrug sammenholdt med udbyttet har været fornuftigt. Som forventede har der været stor forskel på hvor mange arbejdstimer de enkelte strategisamtaler har forbrugt, ligesom der har været stor forskel på, hvor mange af forvaltningen sagsbehandlere der har været involveret.

Erfaringen er, at det ikke har været hensigtsmæssigt at gennemføre alle 10 strategisamtaler samtidigt. En stor del af landbrugsgruppens sagsbehandlere har været optaget til strategiforløbene hen over efteråret, hvilket har skabt mindre pukler på andre landbrugsområder.

Forvaltningen vurderer, at på den lange bane er strategisamtalerne tidsbesparende. Det er nemmere at påvirke et projekt i en mere hensigtsmæssig retning i den indledende fase, inden projektet er blevet for låst. Hvis først en landmand er fastlåst i tankerne om en geografisk placering og har brugt penge på en konsulent og projektet ligger som en ansøgning ved forvaltningen, så kan det være en tungere proces at tilpasse og vurdere projektet. Ved en tidlig dialog hvor alle parametre er i spil, har forvaltningen mulighed for at bidrage med at udpege den bedst egnede placering til projektet.

Hvis strategisamtalerne videreføres i fremtiden, vil forvaltningen anbefale, at strategisamtalerne gennemføres løbende over året, for bedre at kunne indpasse alle forvaltningsområdernes daglige arbejde.

## **Strategiforløb i fremtiden**

Hvis strategisamtalerne med landbruget fortsættes, vil det være hensigtsmæssigt at vælge en anden form for udvælgelse af de deltagende landmænd, så der kun bliver gennemført strategisamtaler med landmænd der reelt har planer om større udvidelser og vækst. Dette ville sikres, hvis bolden spilles over til landmændene, så landmændene selv skal kontakte forvaltningen, når behovet for en strategisamtale opstår. På den måde vil strategisamtaler uden egentligt indhold om vækst blive sorteret fra.

Der er risiko for, at en strategisamtale i fremtiden vil kunne få karakter af et opstartsmøde (inden ansøgningen til en miljøgodkendelse udarbejdes). Dette vil ikke være det egentlige formål med at tilbyde landbruget en strategisamtale, da en strategisamtale skal løftes højere op og der skal tænkes bredt samt over en længere tidsperiode. Igennem en strategisamtale er de fleste muligheder åbne og hverken landmand eller forvaltning er låst fast på egentlige placeringer eller løsninger. Derimod afsøges de tænkelige muligheder og landmanden og forvaltningen beslutter i fællesskab, hvad den mest hensigtsmæssige gennemførelse af projektet vil være.

Under evalueringen med de deltagende landmænd, udtrykte de stor begejstring for forløbet. De var glade for den dialog, forvaltningen indbød dem til. En del af strategisamtalerne har været et fælles opstarts- og afslutningsmøde. Disse fælles møder var landmændene glade for, da de her havde mulighed for at netværke og have dialog med nogle af de kollegaer der befandt sig på samme gren.

Varde Kommune kan i lyset af dialog, vælge at afholde et årligt landbrugsmøde hvor alle kommunens landmænd inviteres. Her vil landmændene have netop mulighed for dialogen med kollegaerne men også dialogen med kommunen. Det årligt landbrugsmøde kunne være i stil med det årlige håndværkermøde der allerede afholdes. Desuden er der muligheden for at udnævne en eller flere landmænd, som har udmærket sig. En sådan udmærkelse vil ikke nødvendigvis være baseret på størrelse men på f.eks. vækst, nytænkning mm. Udnævnelserne for gode præstationer kunne være i stil med børsens årlige gazellepris.